

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA
CZWARTA SEKCJA

SPRAWA JANAS przeciwko POLSCE¹

(SKARGA nr 61454/00)

WYROK – 21 września 2004 r.

W sprawie Janas przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba
złożona z sędziów:

Sir Nicolas BRATZA, *przewodniczący*,
Pani V. STRÁŽNICKÁ
Pan J. CASADEVALL,
Pan R. MARUSTE,
Pan L. GARLICKI,
Pani E. FURA-SANDSTRÖM,
Pani L. MIJOVIĆ, *sędziowie*,
oraz Pan M. O`BOYLE, *Kanclerz Sekcji*,

po obradach na posiedzeniu niejawnym 31 sierpnia 2004 r.,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 61454/00) wniesionej przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Trybunału 13 stycznia 2000 r. na podstawie art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatelkę polską, panią Magdalenę Janas („skarżąca”).

2. Skarżąca była reprezentowana przez pana Zbigniewa Cichonia, prawnika praktykującego w Krakowie. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez pełnomocników, p. K. Drzewickiego, a następnie przez p. Jakuba Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

¹ Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 § 2 Konwencji. Może podlegać korekcie wydawniczej.

3. 10 lipca 2001 r. Trybunał postanowił zakomunikować skargę Rządowi. Na podstawie art. 29 § 3 Konwencji Trybunał postanowił rozstrzygnąć meritum skargi jednocześnie z jej dopuszczalnością.

FAKTY

4. Skarżąca urodziła się w 1948 r. i mieszka w Zakopanem, w Polsce.

5. Skarżąca oraz Spółdzielnia PSS „Społem” byli współwłaścicielami nieruchomości w Zakopanem. 29 listopada 1995 r. spółdzielnia złożyła do Sądu Rejonowego w Zakopanem wnioski o zniesienie współwłasności nieruchomości.

6. Sąd przeprowadził rozprawy 10 i 24 stycznia 1996 r. Następnie sąd zarządził sporządzenie opinii biegłego. 21 lutego 1996 r. sąd przeprowadził wizję lokalną. 19 kwietnia 1996 r. biegły przedłożył sądowi opinię. 27 maja 1996 r. sąd zarządził przeprowadzenie opinii uzupełniającej. Opinia ta została przedłożona sądowi 28 czerwca 1996 r.

7. Na rozprawie 18 września 1996 r. sąd przeprowadził dowód z przesłuchania biegłego. Następnie sąd nakazał biegłemu przygotowanie opinii uzupełniającej. Opinia została przedłożona sądowi 10 października 1996 r.

8. 3 lutego 1997 r. sąd przeprowadził rozprawę, na której wyznaczył nowego biegłego. 30 czerwca 1997 r. nowo wyznaczony ekspert przedłożył sądowi swoją opinię.

9. Na rozprawie przeprowadzonej 21 stycznia 1998 r. sąd postanowił przeprowadzić dowód z jeszcze jednej opinii biegłego. Opinia została przedłożona sądowi 17 czerwca 1998 r.

10. W piśmie procesowym z 3 września 1998 r. skarżąca przedstawiła nową propozycję podziału nieruchomości. 28 września 1998 r. skarżąca wycofała powyższą propozycję.

11. Sąd przeprowadził rozprawy 16 grudnia 1998 r., 22 lutego i 7 kwietnia 1999 r. A na rozprawie 17 grudnia 1999 r. sąd przeprowadził dowód z przesłuchania biegłego. Na tej rozprawie skarżąca upoważniła swojego ojca, który był biegłym sądowym, do reprezentowania jej w postępowaniu. Na skutek tego sędzia przewodniczący wystąpił o wyłączenie go z rozpoznawania sprawy. 7 stycznia 2000 r. Sąd Rejonowy uwzględnił jego wnioski.

12. 24 stycznia 2000 r. skarżąca wystąpiła o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w Zakopanem. 7 marca 2000 r. Sąd Okręgowy w Nowym Targu oddalił jej wnioski.

13. 15 września 2000 r. sąd przeprowadził rozprawę i zarządził sporządzenie kolejnej opinii biegłego. Następne rozprawy odbyły się 23 kwietnia i 23 maja 2001 r. 6 czerwca 2001 r. Sąd Rejonowy wydał wyrok. Skarżąca złożyła apelację. Postępowanie nadal się toczy.

PRAWO

I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

14. Skarżąca zarzuciła, że długość trwania postępowania w jej sprawie była niezgodna z wymogiem „rozsądnego terminu” w rozumieniu art. 6 § 1 Konwencji, który w stosownej części brzmi:

„Każdy ma prawo do ... rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez ... sąd ... przy rozstrzygnięciu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym.”

15. Rząd zakwestionował ten pogląd.

16. Okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się 29 listopada 1995 r. W świetle materiałów, jakimi dysponował Trybunał w dniu przyjęcia niniejszego wyroku, postępowanie nadal się toczy. Stosownie do tego czasu trwania postępowania wyniósł blisko 8 lat i 10 miesięcy.

A. Dopuszczalność

17. Trybunał odnotowuje, że skarga nie jest w oczywisty sposób nieuzasadniona w rozumieniu art. 35 § 3 Konwencji. Ponadto zauważa, że nie jest ona niedopuszczalna z żadnej innej przyczyny. Zatem musi zostać uznana za dopuszczalną.

B. Stanowiska stron

18. Rząd stwierdził, że sprawa była skomplikowana. Powołał się na fakt, że sąd potrzebował uzyskania kilku opinii biegłych. Ponadto Rząd twierdził, że władze wykazały należyłą staranność w toku postępowania. Rozprawy były wyznaczane regularnie, a Sąd Rejonowy skutecznie nadzorował pracę biegłych. Poza tym Rząd podkreślił, że skarżąca przyczyniła się do przewlekłości postępowania, ponieważ w toku postępowania modyfikowała swoje stanowisko. Wreszcie stwierdził, że „szczególna staranność” ze strony władz krajowych nie była w tej sprawie wymagana. Rząd zwrócił się do Trybunału o stwierdzenie, że w sprawie nie doszło do naruszenia art. 6 § 1 Konwencji.

19. Skarżąca odpowiedziała, że niektóre z opinii biegłych nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia jej sprawy. Stwierdziła, że pomiędzy rozprawami następowaly znaczące okresy bezczynności. Następnie zgodziła się, że wystąpienie przez nią o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego przyczyniło się w pewnym zakresie do przewlekłości postępowania, lecz nie tłumaczyło całkowitego czasu trwania tegoż postępowania. W konkluzji skarżąca podkreśliła, że nastąpiło naruszenie art. 6 § 1.

20. Trybunał przypomina, że rozsądny charakter długości postępowania musi być oceniany w świetle szczególnych okoliczności sprawy i z uwzględnieniem kryteriów określonych w orzecznictwie Trybunału, w szczególności z uwzględnieniem stopnia komplikacji sprawy, postępowania skarżącego i właściwych władz oraz znaczenia dla skarżącego tego, co było przedmiotem sporu (patrz na przykład *Frydlender przeciwko Francji* [GC], nr 30979/96, § 43, ECHR 2000-VII, *Humen przeciwko Polsce* [GC], nr 26614/95, z 15 października 1999 r., § 60).

21. Trybunał uważa, że nawet jeśli sprawa była do pewnego stopnia skomplikowana, nie można stwierdzić, że ów skomplikowany charakter sprawy sam w sobie uzasadniał całkowitą długość trwania postępowania.

22. Jeśli chodzi o postępowanie skarżącej Trybunał odnotowuje, że prawdą jest, iż skarżąca zmodyfikowała swoje roszczenie i wystąpiła o wyłączenie sędziów Sądu Rejonowego, jednakże nie wydaje się, aby te działania znacząco przedłużyły postępowanie.

23. Rozważając postępowanie władz Trybunał zauważa, że w toku postępowania nastąpiło kilka okresów bezczynności, pomiędzy 30 czerwca 1997 r. i 21 stycznia 1998 r., 17 czerwca 1998 r. i 16 grudnia 1998 r., 7 kwietnia 1999 r. i 17 grudnia 1999 r. Miały także miejsce opóźnienia wynikające z powolnego procesu uzyskiwania dowodów.

24. W efekcie, mając na względzie okoliczności sprawy oraz biorąc pod uwagę całkowitą długość trwania postępowania Trybunał stwierdza, że wymóg „rozsądnego terminu” ustanowiony w art. 6 § 1 Konwencji nie został zachowany w przedmiotowej sprawie.

25. Miało zatem miejsce naruszenie art. 6 § 1 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

26. Art. 41 Konwencji stanowi:

„Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

27. Skarżąca domagała się zasądzenia 30 000 złotych polskich z tytułu szkody niematerialnej, której doznała w wyniku przewlekłego postępowania.

28. Rząd stwierdził, że roszczenie skarżącej było wygórowane.

29. Trybunał uważa, że skarżąca z pewnością doznała szkody niematerialnej, takiej jak stres i frustracja wynikająca z nadmiernie przewlekłego postępowania w jego sprawie, która nie może być wystarczająco zrekompensowana samym stwierdzeniem naruszenia. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy i orzekając na

zasadzie słuszności, Trybunał zasądza skarżącej z tego tytułu kwotę całkowitą 4 500 euro.

B. Koszty i wydatki

30. Skarżąca dochodziła także kwoty 20 180,49 złotych polskich z tytułu kosztów i wydatków poniesionych przed sądami krajowymi oraz przed Trybunałem. Kwota ta obejmowała 8 000 złotych polskich z tytułu kosztów adwokackich za przygotowanie i przedstawienie jej sprawy przed Trybunałem.

31. Rząd zwrócił się do Trybunału o dokonanie zasądzenie, tylko w takim zakresie, w jakim koszty i wydatki zostały faktycznie poniesione, zostały poniesione niezbędnie oraz były umiarkowane, jeśli chodzi o ich wysokość. Rząd powołał się na wyrok *Zimmermann i Steiner przeciwko Szwajcarii* z 13 lipca 1983 r. (Seria A nr 66, str. 66, § 36). Rząd ponadto podkreślił, że pełnomocnik skarżącej przyłączył się do postępowania przed Trybunałem w jego końcowym stadium, po wymianie obserwacji w sprawie dopuszczalności i meritum.

32. Według orzecznictwa Trybunału skarżący jest uprawniony do uzyskania zwrotu kosztów i wydatków tylko w takim zakresie, w jakim zostanie wykazane, że koszty i wydatki zostały poniesione rzeczywiście i konieczne oraz że były umiarkowane co do wysokości. W przedmiotowej sprawie Trybunał, wzięwszy pod uwagę posiadane informacje oraz powyższe kryteria, odrzuca roszczenie z tytułu kosztów i wydatków poniesionych w postępowaniu krajowym oraz, dokonując oceny na zasadzie słuszności, uważa za rozsądne zasądzenie sumy 500 euro z tytułu kosztów i wydatków poniesionych w postępowaniu przed Trybunałem.

C. Odsetki za zwłokę

33. Trybunał uważa za właściwe, aby odsetki były oparte o minimalną stawkę kredytową Europejskiego Banku Centralnego, powiększoną o trzy punkty procentowe.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. Stwierdza, że skarga jest dopuszczalna;
2. *Uznaje*, że nastąpiło naruszenie art. 6 § 1 Konwencji;
3. *Uznaje, że*
 - (a) pozwane państwo wypłaci skarżącej w terminie trzech miesięcy od dnia, kiedy wyrok stanie się prawomocny zgodnie z art. 44 § 2 Konwencji, 4 500 euro (cztery tysiące pięćset euro) w związku ze szkodą niematerialną i 500 euro (pięćset euro) w związku z kosztami i wydatkami, przeliczone na złote

- polskie w stawce obowiązującej w dniu wypłaty, wraz z podatkiem jaki może zostać naliczony od powyższych kwot;
- (b) od upłynięcia wyżej wymienionego terminu trzech miesięcy do dnia wypłaty wymagalne będą od powyższej kwoty odsetki w stawce równej minimalnej stawce kredytowej Europejskiego Banku Centralnego w okresie karnym powiększone o trzy punkty procentowe.
4. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącej o słuszne zadośćuczynienie.

Sporządzono w języku angielskim i ogłoszono na piśmie 21 września 2004 r., zgodnie z art. 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE
Kancelarz

Nicolas BRATZA
Przewodniczący